

HÍRMONDÓ 2023/5

Siketvakok Országos Egyesülete

Kedves Olvasók!

Hírlevelünk jelen számában sorra vesszük az elmúlt hetek egyesületi programjait. Társszervezeteink hírein belül megtudhatják, milyen újdonságot tartogat látogatói számára a Vakok Kertje. Ugyanebben a rovatban az EDbU újabb tagszervezetének életébe is bepillanthatnak. A hírek, érdekességek között megismerhetik Ferenc pápa magyarországi látogatásának egy részletét, informálódhatnak a Keleti Pályaudvar frissen megnyitott, utastájékoztató rendszeréről, valamint olvashatnak további hírekről, érdekességekről.

Jó olvasást, kellemes időtöltést kívánunk!

Taskovics Adél, szerkesztő

TARTALOM

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK	2
Rehabilitációs klub, egymás jobb megismerését célzó feladatokkal.....	2
Szabadidős klub:középpontban a játék és a mozgás a friss levegőn....	4
Teljesült egyesületi tagunk, Maurizio álma.....	7
TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI	8
EDbU 20 – ünnepi interjúsorozat a szervezet alapításának huszadik évfordulója alkalmából	8
Március végén a DLAN munkatársai egyesületünkben jártak	11
A Vakok Kertjének újdonságai	11

Lépéseket tett az EDF a hozzáférhető választások és az akadálymentes politikai részvétel elősegítésére	12
HÍR, ÉRDEKESSÉG	14
Ferenc pápa felkereste a Vakok Batthyány-Strattmann László Otthonát	14
Megnyílt az új utascentrum a Keleti pályaudvaron	16
Az idén 150 éves a fővárosunk.....	16
Rejtélyes lakás bújik meg a budai Váralagútban	17
30 éves lett Magyarország legnagyobb ökofaluja	18
Hazánk egyik legcsodásabb helye: Tarcal Áldó Krisztus szobra	18
Hatalmas tó feküdt egykor Magyarország helyén	19
89 évvel a halála után Marie Curie maradványai és személyes tárgyai még mindig radioaktívak.....	20
Miért engedtek 96 millió labdát ebbe a víztározóba?	21
A világ leghalálosabb kertjének már a kapuja is elijesztheti a látogatót	22
Ez az első légitársaság, mely turistaosztályon is ágyat ad	23
Elcsalták az adófizetést, felkerültek az UNESCO Világörökségei közé	24
Így építették meg Velencét, a „víz városát”	24
19 döbbenetes tény a testünkről	25
A HÓNAP VERSE	26

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK

Rehabilitációs klub, egymás jobb megismerését célzó feladatokkal

2023. április 26-án, szerdán különleges rehabklubnak adott otthont telephelyünk nagy, közösségi terme. A foglalkozást Varga Nóra, pszichológus, valamint Jónás Eszter szociális munkás vezette.

A nyitó kör nagyszerű alkalmat adott arra, hogy megtudjuk: kikből is állt össze a játékos kedvű társaság, mely összesen 21 főt számlált: 14 egyesületi tagot és 7 segítőt, köztük munkatársakat és főiskolai hallgatókat. Eszter körbe járt közöttünk, és akinek megfogta a kezét, elmondta a nevét, valamint azt, hogy mi volt a legjobb dolog, ami az előző héten történt vele. Volt, aki annak örült, hogy kitavaszkodott és elkezdhette ültetni, gondozni a virágait. Más azt emelte ki, hogy kellemes sétákat tehetett vakvezető kutyájával és a barátaival a természetben. Elhangzott élményként az unokákkal együtt töltött idő, kirándulás, de akadt közöttünk olyan is, akinek egy rádióban hallott, klasszikus zenei koncert adott örömet.

Miután ez a kör lement, mindenkinek ki kellett gondolnia magáról három rá jellemző dolgot. Ezeket utána papírra kellett vetni. Akinek látásteljesítménye ezt nem tette lehetővé, annak a segítők írták le a jellemzőit. Mivel egymás mellett ültünk, nehéz volt úgy a segítők fülébe súgani a később felolvasandó gondolatokat, hogy azt a „szomszédunk” ne hallja meg. Mindenkinek három, rövid mondatot kellett megfogalmaznia. Amikor elkészültek a jegyzetek, a foglalkozást vezető kollégáim felolvasták azokat, természetesen név nélkül. Nekünk az volt a feladatunk, hogy kitaláljuk, melyik jellemzés kihez tartozhat. Érdekes volt ez a folyamat, közben sokat nevettünk. Míg egyeseket szinte rögtön felismertünk, más társaink nagyobb fejtörést okoztak. A játék tanulságaként talán az vonható le: érdemes olyan tulajdonságot találni, amiről könnyen felismerhetővé válunk. Az olyan jellegű mondatok, mint: „Szeretek részt venni az egyesület foglalkozásain”, a csapat minden tagjára illettek volna.

Akik jelentkeztek erre a programra, a megelőző egy-két napban e-mail üzenetet kaptak Nóritól. Ebben azt kérte, mindenki hozzon magával a klubra egy olyan tárgyat, amely valami miatt különösen kedves a számára. A délután ezen pontján kerültek elő ezek a táskáinkból, zsebeinkből. Mentünk egy kört és mindenki elmondta, mire esett a választása és miért. Aki valamilyen oknál fogva nem hozott magával semmit, annak azt kellett elmesélnie, mi az, ami vele tarthatott volna.

Sok különleges tárgy és vele épp annyi megindító történet került figyelmünk fókuszába. Megnézhettük, kezünkbe vehettük például egyik tagtársunk ezüst gyűrűjét, mely évekkel ezelőtt elhunyt férjétől maradt rá. Volt közöttünk boldog nagymama, aki az unokája által készített, levendulával töltött zsákocskáját mutatta meg nekünk. Ennek illatában sokan örömről leltük. Kerámia tárgyak készítésében tehetséges csoporttagunk saját kezűleg megformázott fűszertartójával érkezett. Ennek az a különlegessége, hogy kétféle fűszernek is van benne hely.

Ámulva térképeztem fel ujjaimmal egy több, mint ötven éves petróleumlámpát, mely ma már dísz tárgyként funkcionál tulajdonosa

otthonában. Idős nagynénjétől kapta ajándékba, ráadásul nosztalgikus hangulatot is ébreszt benne ez az eszköz. Tanyavilágban nőtt fel, ezért még gyerekként gyakran olvasott egy ehhez hasonló fényforrás mellett.

Egy informatikát kedvelő résztvevő külső winchesterét hozta el, melyen legkedvesebb emlékeit, tananyagait, kirándulásokon készült hangfelvételeit tárolja.

Egy léggömbökért lelkesedő hölgy kék lufit hozott magával, amely egy kedves barátjára emlékezteti, aki lufikat árul. Ez a személy is látássérült és elmondása szerint egy kék lufi volt az utolsó látásemleke. Ugyanennek a hölgynek másik kedves társa egy világító labda. Kedvenc lufis boltjában kapta ajándékba, cserébe a saját természetű szőlőért, amivel egyszer meglepte az üzlet dolgozóit.

Miután minden történet elhangzott és a tárgyakat is megnézegettük, újabb, játékos feladat vette kezdetét.

Különböző állítások hangzottak el, és akire igaz volt, felállt a székéről, a többiek pedig ülve maradtak.

Az elhangzott állítások az alábbiak voltak:

Voltam már külföldön (itt mindenki el is sorolhatta, hol járt);

Van valamilyen házi állatom (itt fordítottunk egyet a dolgon, mivel sokaknak van, nekik kellett ülve maradni. A klasszikus házi kedvencek, mint a kutya és a macska mellett különlegesebbek is elhangzottak, mint a szibériai csíkos mókus).

Az alkalom végén záró kör következett, melyben mindenki elmondta: hogy érezte magát a programon. Az elhangzott véleményeket röviden úgy lehetne összefoglalni: nagyszerű volt és reméljük, sokszor lesz még mód egymással találkozni, beszélgetni.

(A cikket írta: Taskovics Adél)

***

Szabadidős klub: középpontban a játék és a mozgás a friss levegőn

2023. május 10-én, szerdán délután szabadidős klubra gyűltünk össze telephelyünk nagy, közösségi termében. A foglalkozáson összesen 22 fő vett részt: tizenhárom egyesületi tag, hat munkatárs és három önkéntes.

A program első felét Molnárné Katona Eszter vezette. Érkezés után minden résztvevő kapott a kezébe egy-egy apró tárgyat. Ezek alapján kétfelé lehetett osztani a társaságot: azokra, akiknél üvegből készült szív volt, illetve olyanokra, akik fa korongot szorongattak a markukban. Én az utóbbiak táborához tartoztam.

A csoportok tagjai két külön körben, a terem két oldalán foglaltak helyet.

A csapatoknak nevet kellett választania. A korongosok a „Fülemüle” elnevezés, míg a többiek nemes egyszerűséggel a „Szívecske” mellett döntöttek.

Eszter kérdéseket tett fel, melyekre mind a két társaság tagjai válaszoltak, a tagok közös megegyezése alapján. Mind a „Fülemüléknek”, mind a „Szívecskéknek” volt egy jól látó segítője, aki papírra vetette az általunk adott válaszokat.

Bár az összes feladvány érdekes volt, akadtak köztük, melyeket különösen elgondolkodtatónak vagy ötletesnek találtam. Az alábbiakban ezeket adom át a Kedves Olvasónak.

- Csak a tiéd, mégis mások használják többet. Mi az?
  - A neved.
- Kb. hány köbméter víz van a Balatonban? (Tippelős feladat)
  - 10 millió köbméter
  - 1000 millió köbméter
  - 1800 millió köbméter
  - 3600 millió köbméter
  - Helyes megoldás: 1800 millió köbméter
- Veheted a boltban, veheted az utcán. Veheted a vásárban, veheted a pusztán. Veheted napközben, és veheted este. De nem fizetsz érte soha egy fillért se. Mi az?
  - A levegő
- Hány méter hosszú az ember bélrendszere? (Tippelős kérdés volt, de válaszlehetőségeket nem adott meg Eszter).
  - 8 méter.
- Az alábbiak közül mit nem kell tenni a pásztortarhonyába?
  - Krumpli
  - Tarhonya
  - Borsó
  - Hagyma
  - Borsó
- Hány hajszála van átlagosan egy embernek? (Tippelős kérdés volt, megoldási lehetőségek nélkül).
  - 100-és 150 ezer közötti
- Hányas lába van Eszternek?
  - 41

- 37
- 39
- 35

- 37-es

A játékot 21 ponttal a „Fülemülék” nyerték; a „Szívecskék” 19 pontot gyűjtöttek össze.

Eszter elmondta: mivel arra készült, hogy az eredmény nagy valószínűséggel döntetlen lesz, mindenki részesül egy kis jutalomban. Ez egy doboz Milka csoki volt, amiből mindnyájunknak jutott egy-két szív alakú, epres bonbon.

A nap folytatásaként kétféle elfoglaltságból választhattunk. Kezünket feltartva szavaztunk arról, mit is szeretnénk csinálni. Az egyik opció az volt, hogy bent maradunk és a Bingo társasjátékkal töltjük a fennmaradó egy órát. A másik lehetőség, az egyesülethez közel eső Orczy-kert meglátogatása volt. Ez utóbbi mellett szólt, hogy aznap nagyon szép, tavaszi időjárásnak örülhettünk.

Mivel mindkettőre nagyjából ugyanannyi szavazat érkezett, a társaság egyik fele bent maradt Eszterrel, míg a többiek Miklós Csilla és Királyhídi Dorka vezetésével szabadterre mentek.

Külföldről érkezett egyetemi hallgatók is csatlakoztak hozzájuk. Az irodától a külső program helyszínéig tartó úton, illetve onnan visszafelé is lehetett velük beszélgetni: szükség esetén Dorka, és egy vállalkozó kedvű, magyar gyógypedagógus hallgató is segítette a kommunikációt.

Az Orczy-kertben Csilla irányításával könnyed tornagyakorlatokat végeztek a friss levegőn. Ez nagyon hasonló módon zajlott, mint áprilisban a Kopaszi-gáton: légzéssel kapcsolatos feladatok, fej és mellkas ujjakkal történő kopogtatása, stb.

Én játékos hangulatomban voltam, ezért úgy döntöttem: a vetélkedő után szerencsét próbálok a Bingo-val.

Ehhez az időtöltéshez nincs szükség másra, csak egy speciális táblára, melyen 25 szám található szépen, oszlopokba rendezve. A mind könnyebb olvashatóság érdekében jól tapintható arab számokkal és Braille-ben is szerepelnek rajta a feliratok. Eszter egy nagy dobozzal járkált közöttünk, melyben szintén számozott korongok voltak. Mindenki sorra került és ilyenkor húzhatott egy számot, amit hangosan el is kellett mondania a játszótársaknak. Akinek az aktuálisan elhangzó érték szerepelt a tábláján, lefedhette azt a külön erre a célra szolgáló, műanyag „kalapok” egyikével.

Megtapsoltuk, akinek először telt be egy vízszintes sora vagy függőleges oszlopa. Ennél nagyobb már csak akkor volt a lelkesedés, mikor abszolút nyertest hirdethettünk: ő elsőként fedte le az összes számát.

Tavaszi hangulatú, vidám délutánt töltöttünk együtt. Szívből jövő köszönet a szervezőknek és munkatársaknak kreatív ötleteikért, ránk figyelésükért, mellyel emlékezetessé tették ezt a szabadidős klubot!

(A cikket írta: Taskovics Adél)

***

Teljesült egyesületi tagunk, Maurizio álma

Sikeres közlekedésbiztonsági vizsgát tett május 12-én Di Filippo Maurizio és James vakvezető kutya.

A nagycsaládból származó férfi a gyermekéveit az olasz csizma sarkantyújának környékén, egy Foggiatól 20 kilométerre lévő faluban töltötte, mondhatni az emberek és a közösség szeretetét az anyatejjel szívta magába. Testvérei közül négyen voltak hallás- és látássérültek, a közös csintalankodásból azonban mindannyian kivették a részüket. Maurizioot 28 évvel ezelőtt egy szerelem hozta Magyarországra, amíg a látása engedte, saját éttermében sütötte Szigethalmon a hamisítatlan olasz pizzát.

A jelenleg egyedülálló 54 éves Maurizionak James, illetve ahogy ő magyarosan hívja, Jónás, az első vakvezetőkutya. A kutya Szigethalom és Budapest között segíti majd gazdáját a mindennapi életvitel fenntartásában, bevásárlásban, ügyintézésben és az orvoshoz járásban. Maurizionak ugyan jelenleg nincs munkája, de a ház körül mindent megszerel, barkácsol, takarít, vasal, főz.

Köszönjük Gombás Imre ezüst fokozatú Rithnovszky-díjas és Hegedűs Gábor Károly Braille díjas kölyöknevelőknek James szocializációját, valamint Auth Flóra, Szollát Nóra, Rózsa Kata kutyakiképzőknek, továbbá Királyhidi Dorka és Moni Imola gyógypedagógusoknak elhivatottságukat, a sok-sok segítséget és odafigyelést.

Köszönjük a vizsgabírók: Bernát Zsóka, Farkas Darinka és Bajnóczy Enikő elkötelezett munkáját.

A program a Belügyminisztérium és a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet támogatásával valósult meg.

Forrás: Facebook/Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége (MVGYOSZ) | Budapest

***

TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI

EDbU 20 – ünnepi interjúsorozat a szervezet alapításának huszadik évfordulója alkalmából

Május havi interjúalanyom Timo Lehtonen, a Siketvakok Finn Egyesületének (FDBA) elnöke. A nemzetközi összehasonlítást elősegítő témák mellett a nemzetközi szinten is ismert Seppo Jurvanen és Ari Suutarla munkásságáról is szerettem volna e beszélgetés által még több ismeretet szerezni.

- Mikor jött létre az önök egyesülete?

- Az egyesület 1971.12.16-án alakult.

- Mik voltak a legnagyobb változások a siketvakok életében az egyesület megalapítása óta?

- Az egyesület a siketvak, valamint a jelentős látás- és hallássérüléssel élő személyek jogainak érvényesítéséért dolgozik. A jelnyelvhasználók és a látássérültek között is kisebbségben vagyunk. Felvetjük a számunkra fontos kérdéseket, és biztosítjuk, hogy a társadalmi viták során ránk is felfigyeljenek. Ragaszkodunk ahhoz, hogy a siketvak, valamint a nagyothalló és látássérült embereket, mint speciális csoportot vegyék figyelembe. Elengedhetetlen az is, hogy igényeinket, főként a különböző környezeti tényezők és kifejezetten a kommunikáció tekintetében tartsák szem előtt. Azt is sikerült elérnünk, hogy a siketvakoknak történő tolmácsolás sajátosságai előtérbe kerüljenek, és a tolmácsolásban külön tantárgyként szerepeljenek. Több tolmácsolási órát kapunk, mint a nem látássérült jelnyelvhasználók.

- Ön mikor kezdte meg munkáját az egyesületben?

- 2012-ben kezdtem . Ezt megelőzően egyszeres érzékszervi sérüléssel éltem, vak voltam, ekkor viszont a hallásom is jelentősen lecsökkent.

- Mikor kezdte meg munkáját elnökként?

- Munkásságomnak ez a szakasza 2021. január 1-jén vette kezdetét.

- Mi jelenti a legnagyobb kihívást a munkájában?

-Elsőként a gazdasági kihívásokat említeném, mivel az egyesület támogatása az évek során csökkent. Folyamatosan követnünk kell a technológia és a digitalizáció fejlődésének óriási lépéseit is.

- Honnan várhat segítséget a nehéz helyzetek megoldásához?

- Az egyesületünk szolgáltatási szakértőjétől és a szociális jóléti hivatalon keresztül. Utóbbi segít az érintetteknek abban, hogy megkapják a személyi segítségnyújtást, melyet a törvény biztosít számukra.

- Mi a legjelentősebb dolog, amit az egyesület elnökeként ért el?

- Elnökségem első évében leginkább az egyesület tevékenységét és tagjait próbáltam megismerni, és elkezdtem fejlesztési terveket készíteni. Igyekeztem találkozni a tagsággal és meghallgatni véleményüket és

kívánságaikat. Folyamatban van néhány adminisztratív és a honlapunk elérhetőségével kapcsolatos fejlesztés, hogy célcsoportunk könnyebben megtalálja az információkat.

- Milyen módon jutnak hozzá a finn siketvak személyek ahhoz a támogatáshoz, amelyre a mindennapi életben szükségük van (kommunikáció, közlekedés, szociális kapcsolatok stb.)?

- A finn társadalom tolmácsszolgálatot biztosít, bár esetenként nem állnak rendelkezésre ezek a kommunikációs segítők. A siketvakok számára a szállítási szolgáltatások is létfontosságúak, hogy biztonságosan tudjanak mozogni és részt vehessenek a mindenki más számára is megszokott tevékenységekben.

A dolgozó siketvak emberek jogosultak az információs technológiára. Ezt a finn társadalombiztosítási intézmény vagy a helyi önkormányzat szociális szolgálata ajánlja fel nekik. Ezen túlmenően az információs technológia használatára, a kommunikációra és a mobilitásra vonatkozó képzések is rendelkezésre állnak. Mindezek a szolgáltatások együttesen lehetővé teszik tagjaink számára a társadalmi életet, az abban való részvételt.

- Miként tudják támogatni a siketvak gyermekeket abban, hogy hozzáférésük lehessen a kommunikációhoz és az oktatáshoz?

- A rehabilitáció és az oktatás a gyermekek és az egész családjuk számára biztosított. Miután a gyerek megkapta a siketvak diagnózist, szakemberünk segít a családnak az információkhoz, szolgáltatásokhoz és a társas támogatáshoz való hozzáférésben.

- Milyen termékek és szolgáltatásaik vannak a tagság önálló életvitelének elősegítésére?

- Az egyesület gyermekek és felnőttek számára egyaránt kínál rehabilitációt, 1 és 98 év között! Szinte minden korosztály számára tartunk specializált tanfolyamokat, ahol készségeket sajátíthatnak el, találkozhatnak és beszélgethetnek másokkal, és kaphatnak társas támogatást. IKT (információs és kommunikációs technológia) szolgáltatásaink számítógépes és mobiltelefonos képzést kínálnak, mind egyénileg, mind csoportosan. Eszközökkel kapcsolatos támogatást is nyújtanak. Ha probléma adódik egy számítógéppel, szakembereink a távsegítséget lehetővé tevő programoknak köszönhetően gyorsan tudnak segíteni. Ez az e-támogatás egész Finnországban elérhető, jelentős idő- és pénzmegtakarítást kínálva. Ha a távsegítség nem elégséges, akkor továbbra is vállalnak házhoz menetet is.

A tamperei központunkban lakhatási szolgáltatást nyújtunk. A jóléti hivatal fizeti a lakó szolgáltatási díját, a lakbért pedig az adott személy. Így az érintettek hozzájutnak a számukra fontos szolgáltatásokhoz, és a lehető legnagyobb mértékben képesek önálló életet élni.

Finnországban hat regionális munkatársunk van, akik a siketvak és nagyothalló embereknek otthoni segítséget biztosítanak az ellátások igénylésében, a tanfolyamokhoz és a rehabilitációhoz való hozzáférésben, és az élet minden területén.

Szervezetünk élénken követi ügyfeleink mindennapi igényeit, és különböző témájú képzésekkel válaszol azokra. Például a háború kitörésekor távoktatási tanfolyamot szerveztünk a 72 órás válsághelyzetre való felkészülésről.

- Milyen rendezvényeket szerveznek a siketvakok számára az egyesületükön belül?

- A siketvakok regionális társsegítő rendezvényeket és klubokat szerveznek. Központunkban évente megrendezzük a Siketvakok Nemzetközi Napját is. Meghívjuk partnereinket, a döntéshozókat és ügyfeleinket. A márciusi parlamenti választások előtt is szerveztünk egy panelbeszélgetést a politikai pártok képviselőinek részvételével. Sikeres volt!

- Milyen szerepet játszott az egyesületük az EDbU megalapításában, beleértve az alapítást megelőző időszakot is?

- A Siketvakok Finn Egyesülete már az EDbU megalapítása előtt is szorgalmazta az együttműködést az északi országokkal. Az európai szintű szervezet megalapításával a kontinens országaival való együttműködést kívántuk javítani, a siketvak emberek általános életminőségének javítása érdekében. Egyesületünk az EDbU alapító tagja, és első képviselőnk Seppo Jurvanen volt (1999-2002).

- Meglátása szerint miért volt fontos az EDbU 2003-as megalapítása?

- Az információcsere, a szociális kérdések felvetése és a közös megoldások megtalálása minden tagországnak segítséget jelent.

- Milyen volt Seppo Jurvanen és Ari Suutarla hazai és nemzetközi tevékenysége?

- Mind Seppo, mind Ari erős hálózatépítő és a nemzetközi együttműködés előmozdítója volt. Szívügyüknek tartották a nemzetközi együttműködést. Látták annak jelentőségét és előnyeit minden siketvak ember számára. Az információcserére nagy hangsúlyt fektettek, mind hivatalos alkalmakkor, mind a magánéletben. Mindketten könnyen teremtettek kapcsolatokat a világ bármely táján, és szívesen megosztották egymással az így szerzett, hasznos tapasztalatokat.

Ari részt vett a világ más-más részein lévő, különböző emberek közti találkozókon és kapcsolatépítésben, mind a mi egyesületünkön belül, mind az Abilis Alapítványban. Papként végzett munkája miatt külföldön is járt, például Namíbiában, így a helyi hallássérült emberek is profitáltak a tudásából.

Elnökként mindkettőjüket, Seppót és Arit is ismertem, a szervezetben végzett, sokéves munkámnak köszönhetően.

(Az interjút készítette, angol nyelvről fordította: Taskovics Adél)

***

Március végén a DLAN munkatársai egyesületünkben jártak

2023. március 28.-30. között a szlovén siketvakokat tömörítő egyesület, a DLAN képviselői képzésen vettek részt Budapesten a „Learning Through Touch” (Tanulás az érintésen keresztül) című Erasmus+ projekt részeként.

Ebben a két napban megismerhették a Siketvakok Országos Egyesületét, valamint a tagság számára elérhető programok és szolgáltatások körét. Látogatásuk fő célja az volt, hogy új szakmai tudásanyagra tegyenek szert a siketvak személyekkel való munkában. Olyan módszereket is elsajátíthattak, amelyek hatékony tanulást és kommunikációt tesznek lehetővé, az egyidejű látás-és hallássérüléssel élő személyek és segítők között, valamint hasznosak lehetnek a siketvakok egymással történő információcseréjében is.

Részletesebben megismerték az alternatív és augmentatív kommunikációt.

A kommunikáció különböző módszereit a gyakorlatban, külön ezt a célt szolgáló feladatokon keresztül érthették meg. Konkrét példákon keresztül szerezhettek ismereteket arról, miként lehet komplex kommunikációs rendszert kialakítani a siketvak gyermekekkel és felnőttekkel.

Gangl Tamással, a SVOE elnökével és egyben az Európai Siketvak Unió (EDbU) alelnökével is találkoztak. Megbeszélésük elsősorban a magyarországi és szlovéniai siketvakok helyzetének összehasonlításáról szólt, de a jövőbeni együttműködés lehetőségeiről is tárgyaltak.

Ezúton is szeretnék kifejezni köszönetüket Királyhidi Dorottyának és Gangl Tamásnak a projektben való közreműködésükért, az átadott szaktudásért és tapasztalatokért. Hálával gondolnak továbbá a SVOE minden olyan dolgozójára, aki segítségükre volt budapesti tartózkodásuk ideje alatt.

Forrás: a DLAN honlapján (gluhoslepi.si) közzétett cikk.

Angol nyelvről fordította: Taskovics Adél

***

A Vakok Kertjének újdonságai

Az idei évtől a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége üzemelteti a látássérült emberek kedvelt szabadidős parkját.

Az eddig jól megszokott és népszerű szolgáltatások mellett, mint a vakpingpong- asztal, a lengőteke, a gyermekek kikapcsolódását szolgáló, biztonságos játszótér, mostantól új lehetőségek is várnak a látogatókra.

Akadálymentesen használható társasjátékokat lehet kérni a kert gondnokától. Jelenleg Braille-írással és nagybetűs magyar kártya, illetve két sakk-készlet igényelhető a helyszínen.

Az olvasni vágyók választhatnak síkírású könyvek, újságok között, de a hangos Biblia is elérhető.

A sporttevékenységek sorát a közkedvelt tandembiciklizési lehetőség bővíti.

Legújabb kényelmi szolgáltatása a kertnek a kávé vásárlás, a vendégek 300 Ft-ért kérhetnek egy finom feketét az éppen ügyeletet ellátó munkatárstól.

Forrás: Mvgyosz.hu/Dr. Nagyné Berke Mónika

***

Lépéseket tett az EDF a hozzáférhető választások és az akadálymentes politikai részvétel elősegítésére

2023. május 2-án az Európai Fogyatékosügyügyi Fórum (EDF) küldöttsége Yannis Vardakastanis elnök vezetésével fontos esemény részesévé vált. Az Európai Bizottság értékekért és átláthatóságért felelős alelnökével, Věra Jourovával találkoztak. Az EDF képviselői elmondták, az EU milyen módon tudná támogatni tagállamait, hogy biztosítsák a fogyatékossgal élők teljes körű részvételét a demokratikus folyamatokban. Esetükben a szavazás és a jelöltállítás is komoly akadályokba ütközik. Ezen korlátok felszámolása is szükséges lenne.

A delegáció tagjai az Európai Bizottság közelgő, a politikai részvétel előmozdítását célzó kezdeményezéseire összpontosítottak. Ezek közül különösen a hozzáférhető választásokra vonatkozó iránymutatásokat emelték ki. Az EDF elnöke, Yannis Vardakastanis hangsúlyozta, hogy a fent említett folyamatokba a fogyatékossgal élők szervezeteit is be kell vonni. Jourová alelnök felszólította a fogyatékossgal élők nemzeti és helyi szervezeteit, hogy vegyék fel a kapcsolatot a nemzeti minisztériumokkal, és biztosítsák, hogy a tagállamok megtegyék érdekükben a szükséges lépéseket.

Jourová alelnököt tájékoztatták az EDF politikai részvételről szóló emberi jogi jelentéséről. Ebben az is benne áll: a gondnokság alatt álló fogyatékossgal élő személyektől 7 országban automatikusan megtagadják a választójogot. Ezek az alábbiak:

- Bulgária,

- Ciprus,
- Észtország,
- Görögország,
- Luxemburg,
- Lengyelország,
- Románia.

Hét másik országban lehetőség van a választójoguk korlátozására. Ezek a következők:

- Belgium,
- Csehország,
- Litvánia,
- Magyarország,
- Málta,
- Portugália,
- Szlovénia.

Mindössze 8 ország biztosítja a fogyatékossgal élő személyek számára a választhatóság jogát:

- Ausztria,
- Dánia,
- Hollandia,
- Horvátország,
- Olaszország,
- Németország,
- Spanyolország,
- Svédország.

Görögország és Málta nem teszi lehetővé a fogyatékossgal élők számára, hogy szabadon válasszanak egy személyt, aki segít nekik szavazni.

Az EU területén 27 külön választást tartanak, és az országok különböző rendszereket és választási módokat használnak. Az akadálymentességgel kapcsolatban azonban számos nehézség áll fenn. Ezek sok fogyatékossgal élő személyt korlátoznak abban, hogy gyakorolják demokratikus jogaikat.

Az EDF megosztotta a jelentésében foglalt ajánlásokat is:

- A fogyatékossgal élő személyekkel konzultálni kell az őket képviselő szervezeteken keresztül, és be kell vonni őket az uniós választásokkal kapcsolatos folyamatokba;
- A hozzáférhetőséget, a segítségnyújtás szabad megválasztását és az ésszerű alkalmazkodást minden választási eljárásba, a hozzájuk

kapcsolódó, intézményi keretbe és a segédanyagokba is be kell építeni;

- Az EU-nak hatnia kell az országokra, hogy biztosítsák a választójogot és a választhatóság jogát a cselekvőképességre való tekintet nélkül.
- A szabad mozgáshoz való jogukat gyakorló (tehát másik, EU-s országban tartózkodó) uniós polgárok politikai részvételéről szóló irányelveknek biztosítaniuk kell, hogy a fogyatékossgal élő személyek szavazati joga a származási vagy lakóhely szerinti országtól függetlenül érvényesüljön.

Yannis Vardakastanis, az Európai Fogyatékossgügyi Fórum elnöke úgy fogalmazott:

"A valódi demokráciának, a valódi demokratikus folyamatnak mindenkit be kell fogadnia. Nekünk, fogyatékkal élőknek jogunk van beleszólni minden minket érintő döntésbe - mint minden más embernek. Ma arra kérjük Jourová alelnököt, hogy segítsen nekünk abban, hogy ezzel a jogunkkal teljes mértékben élni tudjunk!"

Věra Jourová így válaszolt:

"Biztosítanunk kell, hogy a fogyatékossgal élő személyek ténylegesen szavazhassanak. A Bizottság kész segítséget nyújtani a tagállamoknak abban, hogy a fogyatékossgal élő személyek választójogának szabad és tisztességes gyakorlása érdekében megteremtsék a feltételeket, és a vonatkozó nemzetközi normákkal összhangban felülvizsgálják a részvételükkel kapcsolatos, esetlegesen fennmaradó jogi akadályokat."

(Forrás: az EDF kommunikációs koordinátora által küldött tájékoztató e-mail. Angol nyelvről fordította: Taskovics Adél)

***

HÍR, ÉRDEKESSÉG

Ferenc pápa felkereste a Vakok Batthyány-Strattmann László Otthonát

Ferenc pápa április 29-én, szombat reggel magyarországi apostoli útja során magánlátogatást tett a Budapest XII. kerületi Vakok Boldog Batthyány-Strattmann László Otthonában. Itt szociális intézmény, óvoda, általános iskola és különleges gyermekotthon működik. Az egyházfő az egész épületegyüttest bejárta. A legkorábbi, központi épület főbejáratánál érkezett meg a látogatásra. A közösséggel a nagyebédlőben tudott találkozni, mivel ott értek el valamennyien.

Inotay György, az intézményt fenntartó Kolping Oktatási és Szociális Intézményfenntartó Szervezet (KOSZISZ) igazgatója latinul köszöntötte a Szentatyát a ferences békeimával:

„Uram, tégy engem a te békéd eszközévé,

hogy ahol gyűlölet van, oda szeretetet vigyek;

ahol harag van, oda megbocsátást;

ahol kétség van, oda hitet;

ahol kétségbeesés van, oda reményt;

ahol sötétség van, oda világosságot;

ahol szomorúság, oda örömet.”

Köszönjük, hogy látogatásával megerősít bennünket a hitben, a reményben és a testvéri szeretetben! Dicsértessék a Jézus Krisztus! – fűzte hozzá.

Az otthon kórusa rövid műsort adott latin és magyar énekekkel, és két taizéi éneket adtak elő közösen. Inotay György és az intézmény két lakója, egy fiú és egy kislány adta át a közösség ajándékát, egy vatikáni és argentin színekkel díszített tarisznyát, egy nemezből készült olvasót, egy olasz nyelvű könyvet Fehér Anna nővérrel, az intézmény alapítójáról, valamint két levelet Braille-írással és olaszul: az egyik a lakók üzenete, a másik pedig egy vak kisfiú gyógyulástörténete. A pápa a gyerekeknek – hagyományos módon – rózsafüzért, az intézménynek pedig a Csomóoldó Boldogasszony Dél-Olaszországban készült szobrát adta ajándékba. Ezután rövid beszédet mondott.

„Köszönöm szépen mindannyiatoknak a fogadtatást és a gyengédséget! Köszönöm dalaitokat, mozdulataitokat, szemeiteket!.....Köszönöm mindannyiatoknak!”

A fiatalok megtanulták latinul a Miatyánkot, hogy a Szentatyával tudjanak együtt imádkozni, ezzel zárult a találkozó.

A pápát a látogatásra elkísérte Michael Wallace Banach apostoli nuncius is.

Az otthont 2016 óta a KOSZISZ működteti, melynek fenntartója a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia.

Forrás: MagyarKurir.hu

***

Megnyílt az új utascentrum a Keleti pályaudvaron

Május 1-jén megnyílt a korszerű és akadálymentesített Keleti Utascentrum. A MÁV-START első teljesen komplex utaskiszolgáló tere jött ezzel létre.

Az új utascentrum a metróaluljáró felől közvetlenül megközelíthető. Itt lehetőségünk nyílik az utazással kapcsolatos teljes körű ügyintézésre. Nemcsak a belföldi menetjegyet és bérletet, de a nemzetközi utazásokra szóló vonatjegyeket is meg lehet vásárolni. Intézhethetjük az egyéni vagy a csoportos utazásokkal kapcsolatos ügyeket, valamint az ügyfélszolgálat az észrevételeket és a visszatérítéseket is egy helyen dolgozza fel. Ezenfelül a pályaudvaron vagy az oda érkező vonaton elveszett tárgyakat is itt kezelik, őrzik, a megtaláltakat pedig átveheti a tulajdonosuk.

Az ügyfélfogadó terület nagysága 285 négyzetméter. 11 pénztárt alakítottak itt ki, közülük egy akadálymentesített. A korszerű ügyfélhívó rendszernek köszönhetően hatékonyabban tudják kiszolgálni az utasokat, csökken a jegyváltási idő. Két további pultot is kiépítettek a kiemelt ügyintézésekre, ezek egy üvegfallal elválasztott helyiségben vannak. Ennek az volt a célja, hogy emeljék a csoportos utazásokat szervező, illetve a nagy értékű kedvezménykártyát igénylő ügyfelek komfortját. A kiszolgálótérben utastájékoztató kijelzők adnak információt a vonatindulásokról és a további hasznos menetrendi tudnivalókról.

Nemcsak a belső térben, de az új utascentrum és a Keleti pályaudvar csarnoka között is odafigyeltek az akadálymentesítésre. A vágánycsarnokba vezető, felújított főlépcső két oldalán két mozgólépcsőt építettek ki. Ezenkívül két új lift is elősegíti a kényelmes és biztonságos közlekedést. Az utascentrumban 111 különböző méretű rekeszből, szekrényből álló csomagmegőrzőt helyeztek el. Ezek a jegypénztárakon kívüli területen kaptak helyet.

15 új jegykiadó automatát is telepítettek az utascentrum körül, így összesen már 26 automata üzemel a Keletiben.

Forrás: Welovebudapest.com

***

Az idén 150 éves a fővárosunk

Budapest létrejötte hosszú folyamat eredménye volt. A reformkorban sokan szorgalmazták az egyesítést, köztük Széchenyi István. Megpróbálta 1849-ben a forradalom kormánya, majd a levert szabadságharc után részlegesen az abszolutista hatalom is.

Buda és Pest története szorosan összekapcsolódott Óbudáéval. A három város a XIX. század első felében forrt egybe egy közös testvérővárossá. Már azelőtt így tekintettek rájuk az emberek, mielőtt hivatalosan is megtörtént volna az egyesítés.

Buda volt az ország hivatalos fővárosa a XIX. század első felében. Ez azért volt érdekes, mert az Országgyűlés Pozsonyban ülésezett, a király pedig Bécsben székelt. (A 12 pont egyik követelése is az volt, hogy az Országgyűlés költözzön Budára.)

Pest növekedett a legdinamikusabban, ez volt a kereskedelem és a lassan megjelenő ipar központja, míg Óbuda önálló mezőváros volt.

A végleges, valóban előkészített városegyesítés az 1867-es kiegyezést követően történhetett meg. 1873. november 17-én megszületett Budapest.

Mai területét 1950 január 1-jén nyerte el. Ekkor csatoltak a fővároshoz számos, addig önálló települést.

Forrás: Pestbuda.hu

***

Rejtélyes lakás bújik meg a budai Váralagútban

Budapest egyik ikonikus épülete a budai Váralagút. 1857. április 20-án nyílt meg a közönség számára, ezzel sokak életét megkönnyítve a közlekedés szempontjából. Kétségtelen, hogy az építmény elkészítése nem mindennapi feladat volt. Emellett azt is érdemes kiemelni, mennyi titkot rejt a mai napig.

Az egyik ilyen a benne elrejtett lakás, amelynek ablakai biztos sokaknak feltűntek már a Clark Ádám tér felőli oldalon. Azt valószínűleg kevesen tudják, hogy az alagút pilléreiben két emeleten elterülő, 60-70 négyzetméteres ingatlan egykor használatban állt.

A hídmester szolgálati otthonaként funkcionált, amelyhez még egy kis kert is tartozott a domb oldalában. Ma már senki sem él az elhanyagolt lakásban, de az utolsó hídmester, Kordos Szabolcs: Egy város titkai című könyvében sok érdekességet elárult ennek kapcsán.

A Travelo magazin szemlézett ebből részleteket. Így derült fény arra, hogy több olyan, rejtélyes ajtó is volt az épületen belül, amelyekhez Kordos Szabolcsnak nem volt szabad hozzáérnie. Azóta sem tudja, mi rejlik mögöttük. A helyszín másik különlegessége egy titkos lépcsőház, amely az alagutat a várral kapcsolja össze. Ez még ma is létezik, de sajnos senki sem látogathatja. A volt szolgálati lakáshoz hasonlóan ez is megsínylette az eltelt évtizedeket.

Forrás: Liner.hu

***

30 éves lett Magyarország legnagyobb ökofaluja

Magyarország legnagyobb ökofalvában május 20-án kezdődtek a jubileumi ünnepek. Megnyílt a járgányház nevet viselő szárazmalom. Ez olyan, a mindennapi élethez szükséges alapanyagokat képes előállítani, mint a liszt, az olaj vagy a faapríték. Mivel ökörerővel működik, „valódi függetlenséget jelent a kőolajalapú gazdaság korában.”

A látogatók idén már ezt az új épületet és a Krisna-völgy harminc éves történetéről szóló tárlatot is megtekinthetik.

Három évtizeddel ezelőtt néhány tucat Krisna-hívő fiatal úgy döntött, „a korszellemnek megfelelő nagyvárosi lét vagy külföldi tanulmányút helyett inkább egy elnéptelenedő somogyi zsákfaluba költözik”. Kárpótlási jegyekből megvásárolták a település szélén levő birkalegelőt, hogy önellátó gazdálkodásba fogjanak.

Elhivatottságukkal, mély hitükkel, kitartásukkal néhány év alatt sikert értek el.

A lakók felépítették Magyarország első és máig legnagyobb hindu templomát. Emellett Tehénvédelmi Központot, két iskolaépületet emeltek, továbbá befőző üzemet, művészeti stúdiót és tárolópincét alakítottak ki. A ma már háromszáz hektáros Krisna-völgyben van biokertészet, méhészet, arborétum is. Több tanösvény, textil- és kézművesműhely, turisztikai központ és vendégházak is tartoznak hozzá.

Az évente huszonötezer turistát és tizenkétezer zarándokot fogadó völgy lakói önellátásra rendezkedtek be. Az itt élők megmutatják, hogy a környezet sajátosságait szem előtt tartó természetközeli életmód és a falusi gazdálkodás igenis lehet minőségi, vonzó és kellemes.

Forrás: Lelepo.hu

***

Hazánk egyik legcsodásabb helye: Tarcal Áldó Krisztus szobra

Tokaj hozzátartozik hazánk különleges történelméhez. Ennek a csodás vidéknek egy igazi ékköve Tarcal. A község 3000-nél is kevesebb lakost számol, igazi bájos kis utcái vannak. Története összefonódott Tokaj történetével.

Magyarország legimpozánsabb Krisztus szobra- a Tarcali Áldó Krisztus szobor.

Igazán impozáns méretekkel és súllyal rendelkezik: majdnem 50 tonnát nyom. 8, 5 méteres magasságával áll a Tarcali domb legtetején. A Tokaji borvidék szívében található, nem messze a Tarcali tengerszem mellett. A lábától nyíló hihetetlenül szép körpanoráma is ámulatba ejtő. A

szőlővesszők, a tengerszem kékje, az Alföld síkjának végtelenje is elvarázsolja az erre járókat. A szobrot 2015-ben állították fel.

5 hatalmas gránittömbből készült el. Petró Attilának köszönhetjük ezt a lenyűgöző kincset. A márvány- és kőfeldolgozással foglalkozó cégvezető talált egy Áldó Jézust ábrázoló képet a Szent Teréz-kápolnában. Ez inspirálta a szobor megépítésére.

Alkotását Tarcál községének adományozta, azzal az egy kitételrel, hogy megfelelő helyet kell biztosítaniuk a számára.

A szobrot csak gyalogosan lehet megközelíteni, de nagyon jól kiépített út, valamint lépcső segíti a feljutást. A Könyves Kálmán utcában, a református és a katolikus templom közötti részen lehet biztonságosan parkolni a Tarcali Áldó krisztus szobor látogatása során, innen táblák vezetnek fel a kezdetben aszfaltos úton. Közben vannak nemcsak pihenőhelyek, hanem kijelölt piknik helyek is. A szobor alatt kettéválik az út: van egy kényelmesen kanyargó sétány, és egy meredekebb nyílegyenes lépcsősor is. Sétánk során lehetőség van a tengerszemhez menő útra is rácsatlakozni.

A szobor mellett számos egyéb látnivalónak is otthont ad ez a kis település. Ezek az alábbiak:

- Degenfeld-kastély,
- Andrássy-kúria,
- Andrássy László háza,
- egy csodaszép, gótikus stílusú római katolikus templom,
- barokk stílusú római katolikus kápolna,
- a 18. századból ránk maradt Szent Teréz-kápolna,
- a szintén különleges Tarcali zsinagóga,
- Tarcál vezér szobra.

Forrás: Magyarországom.hu

***

Hatalmas tó feküdt egykor Magyarország helyén

Több millió évvel ezelőtt óriási víztömeg húzódott az Alpoktól a mai Magyarországon át az Aral-tóig. Ez volt minden idők legnagyobb tava, a 2,8 millió négyzetkilométeres Paratethys-tenger.

Nagyjából tízszer több vizet tartalmazott, mint napjaink tavai együttesen. Hatalmas kiterjedésű, ám sekély volt, vízmennyisége ezért csak fele lehetett a Földközi-tengerének.

Kialakulásával a korábban a tengert tápláló édesvizek nagy része a Paratethysre koncentrált. Ez komoly változást okozott a térség növény-és állatvilágában. A sokszínű tengeri ökoszisztéma helyett egy

kevésbé változatos édesvízi élővilág alakult ki. A gigantikus víztömeg emellett a régió klímájára is jelentős hatást gyakorolt.

A korszak Euráziáját érintő extrém szárazság miatt a tó szép lassan eltűnt, 9,8-7,7 millió évvel ezelőtt a víz nagy része pótlás nélkül elpárolgott. A folyamat ismételt az élővilág és az éghajlat látványos megváltozásához vezetett.

A Paratethys eltűnésével három, ma is létező víztömeg maradt hátra, ezek a Fekete-tenger, a Kaszpi-tenger és az Aral-tó. Utóbbi az emberi aktivitás miatt az elmúlt időszakban drámai zsugorodást tapasztalt.

Forrás: 24.hu

***

89 évvel a halála után Marie Curie maradványai és személyes tárgyai még mindig radioaktívak

A párizsi Panthéon 1790-ben készült el. A neoklasszicista stílusban épült mauzóleum a francia főváros Latin Negyedében épült. Számos híres személyiséget helyeztek benne örök nyugalomra. Többek között olyan híres történelmi alakok pihennek itt, mint Voltaire, Victor Hugo, Jean-Jacques Rousseau és Louis Braille.

A Panthéonban nyugszik a lengyel származású, francia fizikus és kémikus, Marie Curie is. 1903-ban fizikai-, majd 1911-ben kémiai Nobel-díjat is kapott.

Kutatásainak nagy része a radioaktivitásra összpontosított. Ő határozta meg elsőként ennek a fogalmát, és felfedezett két új elemet, a rádiumot és a polóniumot, amelyet szülőhazája, Lengyelország tiszteletére nevezett el így.

Mivel a sugárzás egészségre gyakorolt negatív hatásait akkor még nem ismerték, Marie Curie és férje, Pierre Curie, nem gondoskodtak semmilyen védelemről a kísérletek során.

Végül saját felfedezése okozta a halálát: Marie Curie 1934-ben aplasztikus anémiában halt meg, amit a radioaktív anyagokkal való hosszas munka váltott ki. Lánya, a kémiai Nobel-díjas Irène Joliot-Curie is leukémiában halt meg. Betegségét az okozhatta, hogy az édesanyja sugárzásnak volt kitéve a terhesség alatt.

Marie Curie-t a sceaux-i temetőben, férje mellé helyezték. 1995-ben maradványaikat átszállították a párizsi Panthéonba.

Amikor a házaspár maradványait kiásták, a szakértők rendkívül magas sugárzást észleltek. Így vastag ólomfalú koporsóba helyezték őket, hogy a mauzóleum látogatói ne legyenek kitéve a sugárzás veszélyének.

Mivel Marie Curie soha nem gondolta, hogy a kísérletei veszélyesek lehetnek, az egész háztartását kitétte a sugárzásnak. Gyakran vitt haza

rádium és polónium mintákat a zsebében, hogy a szabadidejében is elemezni tudja azokat.

Ma, 89 évvel halála után, sok személyes tárgyát a Francia Nemzeti Könyvtárban őrzik, ólommal bélelt dobozokban, mivel ezek is hosszú ideig radioaktívak lesznek.

Az emléktárgyak megtekintéséhez a látogatóknak különleges védőruhát kell viselniük, és alá kell írniuk egy nyilatkozatot arról, hogy tisztában vannak a lehetséges veszélyekkel.

A 20. század elején még sok mindennapi eszköz készült rádium felhasználásával, például órák és konyhai eszközök, így azok világítottak a sötétben. Ezenkívül számos olyan tonik, amelyről úgy tartották, hogy élénkítő hatása van a szervezetre, szintén tartalmazott rádiumot.

Az elképzelés, hogy a radioaktív elemek jótékony hatással vannak az emberi egészségre, 1938-ban dőlt meg, amikor az Egyesült Államokban betiltották a radioaktív anyagok használatát a fogyasztásra szánt árucikkek előállításában.

Forrás: Filantropikum.com

***

Miért engedtek 96 millió labdát ebbe a víztározóba?

Különös látvány: több millió műanyagból készült labda sodródik a Los Angeles-i víztározóban.

Alattuk nagyjából 12,5 milliárd liter víz rejtőzik, a tározó felelős Los Angeles vízellátásáért. A fekete labdák részben a párolgás csökkentését szolgálják, de egyéb funkciójuk is van.

A bromid egy természetes anyag, amely a sós vízben fordul elő. A vegyület nem jelent veszélyt az egészségre. Ha azonban a sós vízzel együtt beáramlik a víztározóba, ott ózonkezelésen esik át. Ezzel pedig bromát keletkezik, amely rákot okozhat.

A Los Angeles-i Víz- és Energiaügyi Osztálynál (LADWP) úgy gondolták, hogy ellenőrzésük alatt tartják a bromátot. Szintje mégis emelkedni kezdett a víztározóban. Mint kiderült, a klór, a bromid és a napfény interakciójának hatására jött létre.

A szakértők úgy döntöttek, hogy a reptereken alkalmazott fekete labdákat hívják segítségül.

Kifutópályák közelében található vízfelületekre szokták helyezni őket, hogy megakadályozzák a madarak megtelepedését. A golyók azonban arra is alkalmasak, hogy csökkentsék a vízbe jutó napfény mennyiségét. Telepítésük után a bromát-szint azonnal csökkenni kezdett.

Marty Adams, a LADWP vezetője szerint egy-egy labda tíz évig használható, ezen idő alatt nem válnak le róla szennyeződések. A golyók

az algák növekedését is gátolják, így a későbbiekben kevesebb klórra lesz szükség a víz tisztításakor. A módszer emellett a párolgás mértékét is mintegy 80-90 százalékkal csökkenti.

Forrás: 24.hu

***

A világ leghalálosabb kertjének már a kapuja is elijesztheti a látogatót

A "méregkertbe" kizárólag túravezetővel, külön biztonsági eligazítás után lehet belépni. Szigorúan tilos itt bármit megérinteni vagy megszagolni.

Az Anglia északi részén, a Skóciával határos Northumberland megyében levő turistalátványosság célja igencsak rendhagyó. Az Alnwicki kastély szomszédságában található Poison Gardenben a világ legmérgezőbb növényei közül gyűjtöttek össze mintegy százat. A ciánt termelő balkáni babérmeggytől a heroin alapanyagául szolgáló mákig rengeteg különlegességet számlál a gyűjtemény. A kertnek már a kapuja sem nevezhető éppen turistacsalogató látványosságnak. Ez van rá felírva szép nagy betűkkel: "ezek a növények ölni tudnak". Ha pedig valaki esetleg így sem értené, a kovácsoltvas kapura néhány halálfejet is odaillesztettek, csak a miheztartás végett.

A szigorú figyelmeztetés ebben az esetben egyáltalán nem túlzás. A kertben található növények közül még a kevésbé ártalmasak is súlyos mérgezést okozhatnak, jónéhány pedig valóban minden további nélkül képes végezni egy egészséges, felnőtt emberrel is. Itt van például rögtön a ricinus, amit a Guinness Rekordok Könyve a világ legmérgezőbb növényeként tart számon. Ez hazánkban is előfordul. A magjában megtalálható ricinből elegendő mindössze 70 mikrogrammot elfogyasztani ahhoz, hogy a méreganyag végezzen az emberrel.

Épp így veszélyes a kaukázusi medvetalp, amelyhez a kert munkatársai is csak vegyvédelmi öltözékben közelítenek. Hatóanyaga, a furokumarin rákkeltő, szembe kerülve maradandó vakságot okozhat. Emellett fényérzékennyé teszi a bőrt, amelyen ezután UV-sugárzás hatására égési sérülések jelentkezhetnek.

A legveszélyesebb növényeket külön ketrec védi, hogy a látogatók még véletlenül se kerülhessenek hozzájuk túl közel. A 2005 óta látogatható kertből eddig az összes vendég élve távozott. A Poison Garden egyik túravezetője, Dean Smith tavaly a BBC-nek elárulta, hogy az elővigyázatosság ellenére több vendég elájult már a túra során.

Az emberek fejében az a kép alakulhat ki, hogy egy ilyen helyen elsősorban egzotikus, a világ távoli részeiről származó növényekkel találkozhat. A méregkertben valójában meglepően sok olyat találni, aminek a neve ismerősen cseng. Honlapjuk számos, Magyarországon is

honos növényt nevesít. Ilyen például a nadragulya, az illatos hunyor és a sisakvirág. Utóbbi a Wikipédia "a mérgek királynőjeként" említi. Hatóanyaga, az akonitin akár 1 milligrammos dózisban is halálos lehet.

A Poison Garden is magában foglaló kert március 31. és november 5. között látogatható, a teljesáru jegy pedig 17,60 angol fontba, vagyis nagyjából 7500 forintba kerül.

Forrás: Raketa.hu

***

Ez az első légitársaság, mely turistaosztályon is ágyat ad

Ahogy a vonatok hálófülkéjében, úgy már a repülőkön is tesztelik az alvó kabinokat.

Eddig csak a business class utasainak adatott meg az a lehetőség, hogy ne csak döntött ülésben, hanem teljesen elnyújtózva aludjanak egy hosszú repülőút alatt. Az Air New Zealand, ígéretének megfelelően, 2024-ben tényleg bevezeti a turista osztályon is ezt a lehetőséget.

Égi fészek, vagyis Skynest a neve azoknak az alvókabinoknak, amelyeket az új-zélandi légitársaság extra szolgáltatásként nyújt majd ügyfeleinek. Ezek az emeletes ágyak, pontosabban fülkék, a széles, nagy utasszállítókon lesznek elérhetők és csak a nagyon hosszú repülőjáratokon, tengerentúli utazásokon. Ezekben a nagy repülőkön hat ágy közül lehet majd választani. A megrendelt, új Boeing Dreamlinerek már eleve ilyen felszereltséggel érkeznek majd az Air New Zealand flottájába.

Leanne Geraghty, az új-zélandi légitársaság ügyfél- és értékesítési vezérigazgató-helyettese azt nyilatkozta: 5 év kemény tervezési munka áll a projekt mögött, és büszkék arra, hogy a célegyenesben vannak. Elmondta: a fekvőhelyek nem az utazási helyek, tehát ugyanúgy ülésben kell utazni. Aki aludni szeretne, igénybe veheti a hat ágy egyikét, ha azok épp nem foglaltak.

Az Air New Zealand mindig is figyelt az utasok igényeire. A fejlesztéseiket kutatások előzik meg. Az elégedettségi kérdőívekben nagy igény mutatkozott a pihenésre a turista osztályon. Az emberek szeretnének nem meggyötörten, álmosan megérkezni egy félnapos repülőút után a célországba. Erre a pihentető alvás a legjobb megoldás.

Az éjszakai járatokon nemcsak az új ágyak gondoskodnak majd a jó alvásról, de nyugtató teákat is felszolgálnak. A fény is olyan színű és erősségű lesz, hogy az nyugtatóan hasson. Este könnyű ételeket adnak, valamint meditatív médiatartalmakat szolgáltatnak a monitorokon „Zentertainment” (zen+ szórakozás) néven.

A fenntarthatóság fontos szempont volt az új Dreamlinerek belső kialakításakor. A tervekben már modern textilek szerepelnek, vagyis az

állati eredetű bőr helyett más alternatívát választottak. Ezzel nemcsak az állatokat védik, hanem súlyt is spórolnak. Egy kilogrammal kevesebb lett egy ülés az érintett osztályokon. A kisebb súly pedig csökkenti a repülőgép szén-dioxid-kibocsátását.

Forrás: Drivemagazine.hu

***

Elcsalták az adófizetést, felkerültek az UNESCO Világörökségei közé

A mesés Alberobello városkáját Itália déli csücskében, majdnem pontosan a csizma sarkában kell keresni.

Sok-sok fehérre meszelt, süveges tetejű, kör alakú épületet láthat itt az ember. Ezek a trullók.

Szépek, egyediek, több, mint 300 évesek. Ráadásul mindenféle tartó szerkezet, valamint kötőanyag, magyaros nevén habarcs nélkül készültek. Il. Giangiolamo Acquaviva - conversanói gróftól ered ez a nagyszerű ötlet. Megparancsolta mindenkinek, hogy kizárólag olyan épületeket húzzanak fel, amelyeket az adószedők érkezésekor könnyen el lehet bontani, majd távozásuk után gyorsan visszaépíteni. Így egy lyukas garast se kellett fizetni a házak után. A csel kiderült, a gróftot börtönbe záratta a nápolyi király. De a trullók azóta is állnak,

Napjainkban Dél-Olaszország legkedveltebb látnivalói közé tartoznak. Sok üzletté lett alakítva, ahol vagy a helyi konyha specialitásait lehet megkóstolni, vagy valami kis szuvenírt vásárolni. Működik a régi időket bemutató múzeum is a városkában.

1996-ban az UNESCO a világörökség részévé nyilvánította a trullókat.

Forrás: Magyarorszagom.hu

***

Így építették meg Velencét, a „víz városát”

Velence világszerte rendkívül közkedvelt úti cél, nem is csoda, hiszen hangulatos, és egyben romantikus is.

Keresztül szelik a hatalmas, vízzel teli csatornák, ahol gondolák és hajók közlekednek.

A Canal Grande fölött átívelő négy híd legidősebbike, a Rialto például egy több mint 12 000 facölöpből álló erdőre épült.

A 16. század végén létrejött kőhíd a Velence fő csatornája által kettészelt városrészek gáz, víz és áramellátását is szolgálja.

Bár a csak fából készült elődjei viszonylag gyakran összedőltek, a jelenleg is álló híd sem lehetne meg a város alapjait biztosító cölöpök nélkül.

Ha csak egyszerűen a vízbe építették volna a várost, már rég nem lenne, elnyelte volna az állandóan mozgó víz és az iszap.

Azonban a sűrűn rakott cölöpök erős tartást adnak, és egy szilárd alapot, amire aztán az egykori munkások tovább építkezettek.

A cölöpök számát valójában senki sem tudja pontosan, de nagyjából 10 millióra becsülik a számukat.

Azok, melyeket a mocsaras lagúna talajának keményebb rétegébe ástak, három méter mélyen fúródnak az iszapba. Az alapok elrohadását is ez akadályozza meg, megvédi ugyanis a cölöpöket az oxigénnel való érintkezéstől.

Az elmúlt években nagyon felerősödtek azok a hangok, melyek azt állítják, hogy Velence végleg a víz alá kerülhet.

Sajnos ezeknek a híreknek van alapja.

Az UNESCO már korábban rávilágított, hogy a város évszázadonként 10 centimétert süllyed a tengerszint-emelkedése miatt. A 20. században ráadásul ehhez hozzájött további 10-13 centiméter.

A kutatásban megemlítik, hogy jelenleg 37 helyszínen várható olyan mértékű árvíz, ami évszázadonként csupán egyszer fordul elő, míg 42 másikat erózió fenyeget. Már az elmúlt években is voltak olyan esetek, melyekről az elkészült fotók bejárták a világot. Ezeken a vízben taposó turistákat, és vízzel teli velencei tereket, utcákat látni.

Ahogy telnek az évek, ez a jelenség egyre gyakoribb lesz, míg végül tényleg ki kell üríteni az egész várost, mert már nem lesz eléggé biztonságos.

Forrás: Titkokszigete.hu

***

19 döbbenetes tény a testünkről

Testünk egy elképesztően összetett szerkezet. Nem is sejtjük, nap mint nap mennyi munkát végeznek szerveink, izmaink és csontjaink. Ha jobban belegondolunk, igazi csoda a létezésünk, és az, hogy sok évtizeden át működik szervezetünk, ez a tökéletes gépezet.

1. A gyomrunkban lévő sav annyira erős, hogy a gyomorfalunkon 3-4 naponta teljesen új nyálkahártya réteg képződik.
2. Szaglásunk hihetetlenül kifinomult. 50.000 egyedi szagot vagyunk képesek megjegyezni és felismerni. Ez persze még távol áll a kutyák szaglásától.
3. Hihetetlen erő van a mellkasunkban is, egy tüsszentés sebessége 160 km/h.
4. 100.000 kilométernyi ér van a testünkben. Ez elég lenne ahhoz, hogy a földet 2 és félszer körbetekerjük.

5. Bőrünk folyamatosan megújul, életünk során átlagosan 60 kg hámlik le rólunk.
6. Szemünk is emberfeletti dolgokra képes. Ha éjszaka tiszta az égbolt, láthatjuk az Androméda-ködöt, egy kis elmosódott valami az égbolton. Az Androméda-köd a miénkhez, a Tejútrendszerhez legközelebb lévő galaxis, 2,5 millió fényévnnyire van tőlünk. Ha felnézünk és látjuk az Androméda galaxist, 2,5 millió évvel a múltba tekintünk.
7. A horkolás hangereje elérheti a 80 decibelt, ami egy működő légkalapács hangereje.
8. Életünk során körülbelül 250.000 liternyi nyálat termelünk. Ez elég lenne 2 medence feltöltéséhez.
9. Testünkben 7.000.000.000.000.000.000.000.000.000 atom található.
10. Az ébrenlét alatt agyunk annyi elektromos energiát termel, amivel égve tudna tartani egy villanykörtét.
11. Az agyunk, pontosabban a prefrontális kéreg, még a 40-es éveinkben is fejlődik. Ez a szociális képességeinkért felelős.
12. Életünkben szívünk hozzávetőleg 2,5 milliárdszor dobban meg, és összesen 1,5 millió hordónyi vért pumpál.
13. Testünk óránként 180 millió vörös vérsejtet termel.
14. Egy lépéshez 200 izom összehangolt működése szükséges.
15. Átlagos körülmények között 3 percig maradunk életben levegő nélkül, 3 napig víz nélkül, és 3 hétig étel nélkül. Ez a bűvös hármas persze emberenként változik, és a körülményektől is függ.
16. Ha arcmimikánkat tudatosan megváltoztatjuk, hogy egy érzelmet színleljünk, hamarosan érezzük is azt. Ezért is jó mindig mosolyogni?
17. Ujjlenyomatunkhoz hasonlóan nyelvünk lenyomata is teljesen egyedi.
18. Amikor megszülettünk, 350 csont volt a testünkben. A növekedéssel sok csont összeforr, így felnőttkorra már csak 206 csontunk marad.
19. Életünk egy-harmadát alvással töltjük.

Forrás: Erdekescikkek.mindenegyben.co

***

A HÓNAP VERSE

Taskovics Adél: Sohasem félig

Élni egészen, sohasem félig,

Ha fáklya vagy, lángod érjen az égig.

Ha szeretsz, olvadj el benne egészen,
Ha álomból ébredtél, legyél józan-észen!
Eszméért, ha küzdesz, olvadj vele egyé,
Ha zenélni kezdesz, magad válj hangjeggyé!
Ha játszol, arcod tükrözze gyermeked mosolyát,
Ha ápolsz, vállad hordja a gondnak fele zsákját.
Ha szólsz, tudd, igazságnak párja nincsen,
Beszédedre lelked nemet sose intsen.
Tanácsot adsz? Vésd szívedbe barátod arc-mását,
Teljesen nem ismerheted az ő igazságát!
Élet-úton eltévedtél? Menj ki az erdőbe!
Biztosítlak: rengeteget tanulhatsz majd tőle.
Nem látsz fát, mi deres ágát Napnak félig adja,
Vagy termést, mi magjai egy részét veszni hagyja.
Kristálytisza patak mellé ülj le nyári este,
Hidd, hogy van ki számontartja, hány csepp víz van benne.
Ő, ki érti, mit fuvoláz szélnek a játéka,
Épp így tudja, hogy milyen szívednek szándéka.
Ha majd fényes csillag leszel fent az esti égen,
Megítéli, hogyan éltél: félig vagy egészen...

(Szerkesztői megjegyzés: saját írásomat Gangl Tamásnak, egyesületünk elnökének külön kérésére tettem közzé a hírlevélben. Erre az alkalmat az szolgáltatta, hogy 2023. április 27-én egy sikeres rendezvény keretében mutattam be verseimet, novelláimat a XVIII. kerületi Lőrinci Nagykönyvtárban).

Siketvakok Országos Egyesülete
Hungarian Deafblind Association

Székhely: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 39.
Levelezési cím: 1089 Budapest, Korányi Sándor u. 30.
Telefon: 06-1/209-5829
E-mail: siketvak@siketvak.hu
Adószám: 18061031-1-42

Összeállította, szerkesztette: Taskovics Adél